

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

100-107

อารยธรรมศึกษา

Version :1:2553

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

อารยธรรมสมัยกลาง

ดร.เดือนเพ็ญ ทองน่วม

อารยธรรมสมัยกลาง

- อยู่ในช่วงศตวรรษที่ 5-15 (ค.ศ. 476-1453)
- หันไปสู่จุดหมายทางศาสนา
- เกิดอารยธรรม 3 แห่ง คือ
 - อารยธรรมไบแซนไทน์
 - อารยธรรมอิสลาม
 - อารยธรรมยุโรป

อารยธรรมไบแซนไทน์

ความเป็นมา

- จักรวรรดิโรมันตะวันออก
- ไบแซนติอุม & กรุงคอนสแตนติโนเปิล
- ศาสนาคริสต์กลายเป็นศาสนาประจำชาติ

วัฒนธรรม

- ❖ ได้รับอิทธิพลจากกรีก
- ❖ ใช้ภาษากรีกเป็นภาษาราชการ
- ❖ ศาสนาคริสต์นิกายกรีกออร์ทอดอกซ์
- ❖ ศาสนากับการสร้างงานศิลปะ
- ❖ ศิลปะการใช้กระเบื้องสี (Mosaic)
- ❖ มหาวิหารซานตา โซเฟีย

อารยธรรมอิสลาม

- ❖ อาหาร เบดูอิน และสังคมชนเผ่า
- ❖ ความเชื่อทางศาสนาก่อนกำเนิดอิสลาม
- ❖ กำเนิดศาสนาอิสลาม
- ❖ เมกกะในฐานะศูนย์กลางทางศาสนา
- ❖ ตำแหน่งกาหลิบในฐานะประมุขทางโลกและทางธรรม
- ❖ กรุงแบกแดดในฐานะศูนย์กลางความเจริญ

ปัญญาความคิด

- ศาสนาระบบเอกเทวนิยม
- คัมภีร์อัล-กุรอาน
- หลักปฏิบัติ 5 และศรัทธา 6
- กฎหมายอิสลาม
- การแตกนิกาย :- สุหนี่ ชีอะฮ์

ศิลปวิทยาการ

- ❖ การแพทย์และคณิตศาสตร์
- ❖ ภาษาและตัวเลข
- ❖ สถาปัตยกรรม :- มัสยิด หรือ สุเหร่า
- ❖ วรรณคดี :- รุไบยัต อาหรับราตรี

อารยธรรมยุโรป

อิทธิพลหลัก

- อารยธรรมคลาสสิก (กรีก – โรมัน)
- อนารยชนเผ่าเยอรมัน (Germanic Tribes)
- ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก

สภาพการเมือง

- จักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์
- ระบบศักดินาสวามิภักดิ์ (Feudalism)
- ระบบวีรคติ

สภาพเศรษฐกิจ

- ❖ การล่มสลายของระบบเมือง
- ❖ การเกษตรแบบยังชีพ
- ❖ ระบบเศรษฐกิจแบบคฤหาสภ์ (Manor System)
- ❖ ที่ดินคือที่มาของอำนาจและความมั่งคั่ง

สภาพสังคม

- ❖ ประกอบด้วยคน 2 ชั้น
 - ชั้นสูง ได้แก่ ขุนนาง (Lord, Lady)
 - ชั้นต่ำ ได้แก่ ชาวนา และทาสติดที่ดิน
- ❖ ชั้นทั้งสองชั้นแตกต่างกันที่ชาติกำเนิดและความมั่งคั่ง
- ❖ การเลื่อนชั้นทางสังคมแทบเป็นไปไม่ได้

อิทธิพลของคริสตศาสนา

- ศาสนจักร (Church) และสมเด็จพระสันตะปาปา (Pope)
- กฎของศาสนจักร
 - กฎข้อบังคับทางศาสนา (Canon Law)
 - การตัดขาดออกจากศาสนา หรือ
 บัพพาชนียกรรม (Excommunication)
 - Interdiction

การแสดงออกทางศิลปะ

- ❖ มีศาสนาเป็นแรงบันดาลใจ (ศาสนศิลป์)
- ❖ ศูนย์กลางอยู่ที่โบสถ์
- ❖ ศิลปะแบบโรมาเนสก์ (Romanesque)
- ❖ ศิลปะแบบโกธิค (Gothic) นิยมใช้โค้งยอดแหลมและประดับกระจกสี เช่น โบสถ์นอเทรอดาม (Notre Dame) ที่ฝรั่งเศส

เอกสารอ้างอิง

- นันทนา กปิลกาญจน์. 2550. ประวัติศาสตร์และอารยธรรมโลก. สำนักพิมพ์โอเดียนไตร์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550. อารยธรรม. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คำถามท้ายบท

- 1.อารยธรรมยุคกลางมีสิ่งใดเป็นแรงบันดาลใจ
- 2.ชนชาติใดที่มีอิทธิพลต่อศิลปะของไบแซนไทน์อย่างมาก
- 3.สถาปัตยกรรมที่สำคัญของไบแซนไทน์ได้แก่อะไร
- 4.วิทยาการด้านใดของอาหรับที่เจริญโดดเด่นที่สุดในยุคกลาง
- 5.เหตุใดยุคกลางจึงได้ชื่อว่ายุคแห่งศรัทธา
- 6.ศิลปะเด่นๆในยุคกลางถูกสร้างขึ้นเพื่อรับใช้สิ่งใด